

STUDENTSKI
ČASOPIS

številka ##### & cena ##### dln letnik 1944 sreda ##### 1944

Tov. Tomi GRAČANIN je bil po odstopu doterdanjšega glavnega urednika Tribune na predlog uredništva potrjen za vršilca dolžnosti glavnega urednika Tribune na seji PUK ZSMS dne 27. 09. 1983. Predsedstvo je pri imenovanju upoštevalo predvsem organizacijske sposobnosti, ki jih je pred Gračanin izkazal kot stalni sodelavec in predvsem kot distributer Tribune (to delo je opravljal od decembra 1982).

V obdobju od v/p konferenca dne 7. 12. 1983 je Gračanin skrbel, da je delo uredništva v danih okoliščinah normalno potekalo, uredil kadrovske zadeve znotraj svojih kompetenc (tajnica, distributer), sodeloval pri urejanju formalnih zadev, ki pri Tribune niso bile urejene, predvsem na področju financ, bil član delovne skupine za pripravo Poslovnika uredništva ter se ves čas zavzemal za začetek rednega izhajanja Tribune.

Po nesklepni v/p konferenci je Gračanin še nadalje ostal vršilec dolžnosti in tvorno sodeloval pri pripravi Tribune št. 1 in 2, ko je funkcijo odgovornega urednika opravljal predsednik P UK Matjaž JEVNIŠEK. Po izvolitvi Iztoka VILICA za odgovornega urednika Tribune (tudi Gračanin je bil v času te njegove odločitve postopek evidentiranja že zaključen) na v/p konferenci dne 01. 03. 1983 in konstituiranju uredništva, se je Gračanin distanciral od vsebinske zasnove in uredniške politike Tribune. Ne glede na argumentacijo in dejstvo, da je kot glavni urednik še naprej uspešno opravljal organizacijsko-tehnične naloge, takšno stališče ni združljivo s funkcijo glavnega urednika — samo vsebino časopisa sicer res pripravlja in je zanjo odgovoren odgovorni urednik, vendar jo mora sprejeti tudi glavni urednik, kot predstavnik časopisa v javnosti.

Tov. Gračanin je sicer napovedal svoj odstop, ker pa ni predložil formalne prošnje za razrešitev, ga je P UK ZSMS na predlog uredništva in izdajateljskega sveta Tribune razrešilo dolžnosti glavnega urednika na seji dne 20. 04. 1984.

UK ZSMS Ljubljana
Predsedstvo

AIDS—BORBA PROTI SEKSUALNEMU BOLJŠEVIZMU

(IZ ZADNJE ŠTEVILKE VIKSA)

Sredi leta 1980 so zdravniki v Saint Mary Hospital opazili, da zmeraj več homoseksualcev oboleva za Kaposijevim sarkomom, t.j. za določeno vrsto kožnega raka. Dolgo vroče poletje je bilo najbolj primerno za inaktivacijo nove kuge: AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome), SIDA, kot so jo poimenovali v frankofonsko govorečih deželah in pridobljeni imunodeficitarni sindrom v slovenščini. Francoski krvodajalec mora od tedaj k običajnemu vprašalniku izpolniti še dodatno vprašanje: »Ste imeli spolne odnose z različnimi homoseksualci?«

V ZDA so krvodajalci plačani in med njimi je veliko takih, ki dajejo kri samo zato ker potrebujejo denar. To so alkoholički, uživalci mamil, mladina, ljudje z dna lestvice. Ameriške oblasti pripravljajo zavod, ki se ukvarja s krvodajalstvom, naj zavračajo homoseksualce in narkomane. (Teleks, 30. 6. 1983)

Znanje božje jeze, strašna kazen za človeške grehe oziroma haitski rak je trenutno postal obvezna tema tujih in domačih revij, časopisov pa so prevzeli dolžnost ciklično obveščati javnost o novih napadnih kuge toplih bratcev.

Iz prvotne verzije, za kateri naj bi se AIDS prenašal s krvjo, kupljene (ali podarjene) s transfuzijami, je ameriški tisk, ki je tudi prvi ponesel glas o novi kugi, klasificiral nove prekrete:

- homoseksualci 75%
- narkomani, ki jemljejo mamilo intravensko 12%
- imigranti s Haitija 6%
- hemofiliki

Že omenjeni članek v Teleksu poroča nekoliko drugače: 25-40 odstotkov obolelih ni homoseksualcev. Do tedaj naj bi zbolelo v ZDA za AIDS 1450 ljudi, umrlo jih je 558.

Dober mesec kasneje revija Start predpostavlja, da je na svetu že 10.000 latentno obolelih, večina med njimi se tega še ne zaveda. Navaja novo število umrlih kužnikov v ZDA: 607, članek pravi, da je AIDS tempirana bomba ker kliče—virus ali bakterija — to se ne ve — pride v telo danes in eksplodira čez dve leti. Zdravila ni. AIDS se prenaša z rokama, dotikom, poljubljani, analnim seksom.

občevanjem.... Homoseksualci v ZDA kljub pritiskom zavračajo preštevane v lastnih vrstah. V San Franciscu drže homoseksualci 30% volilnega telesa in imajo svoje predstavnike v mestnem in parlamentu. Zadnji stavki članka v Startu: »Vsi oni, tako ti naši, kot tudi oni v svetu, so prizadeti z AIDS.«

Izjava nekega ameriškega konzervativnega komentatorja: »Ubogi homoseksualci — napovedo nam so vojno naravi in zdaj se svoje grozovito maščuje.«

Medijski branik nemške javne morale, tednik Spiegel, v začetku lanskega junija objavlja naslovno, na kateri piše: Smrtonosna kuga AIDS — skrivnostna bolezen. Fotografija prikazuje dva moška, ki si stojita nasproti, tisti, ki kaže hrbet drži drugega za genitalije. Držeča roka in genitalije prekrite z mikroskopskim posnetkom »zelene amorfnе kuge«. V naslednji številki so objavljeni protesti več homoseksualcev, od katerih delno citiramo dva:

— Spet je treba povezniti kapuce Ku Klux Klana čez zdravo človeško pamet, ampak na srečo se bodo sprevranci kakrat pokončali sami.

— Zdaj vem, kakšen naj bi bil homoseksualec: brezposeln, tisočkrat pokavsan (seveda v treh letih) in okužen s spolnimi boleznimi. V začetku avgusta objavlja Delo novo številko obolelih v ZDA (1641 in mtrvih (644).

Pet dni kasneje Newsweek priobčuje novo število umrlih za AIDS: 743. V istem članku je objavljen tudi vprašalnik oziroma rezultati ankete, ki jo je po naročilu revije mesec poprej izvedel Gallupov Inštitut. Na vprašanje anketirancem o njihovih homoseksualnih izkušnjah, o nevarnosti da AIDS zadobi endemične razsežnosti, o možnosti da se v stiku s homoseksualcem okuži tudi heteroseksualec ter ali se od pojave AIDS anketiranci izogiba homoseksualnim prijateljem, so vprašani z veliko večino odgovarjali v prid homoseksualcem.

Čeprav je anketa pokazala, da javno mnenje še ni dovolj pripravljeno za preganjanje novih kužnikov, je ameriška oblast oziroma državna birokracija prešla s pozicije opozaranja in zavraščevanja na odkrito križarsko vojno. Pa čeprav sta v julijski

številki anglosaksonski medicinski revije Lancet J. Levy in J. Ziger vztrajno dokazovala, da AIDS ni nalezljiv

Delo, 25. 1. 1984: Od 1979. leta je zbolelo 2800 in umrlo 1300 obolelih. Bolezen povzročila virus.

Delo, naslednji dan: v ZDA je število obolelih 3500, v Evropi so do oktobra 1983 zabeležili 267 primerov.

KOGA UBIJA AIDS IN KDO HOČE UBIJATI Z NJIM

Francoski pisatelj Jean Paul Aron je ob protiseksualni kampanji, ki so jo povzročile fantazme o AIDS, dejal: »Na nas gledajo, kot so v srednjem veku gledali na Žide, o katerih so govorili, da prenašajo kugo.« In kako so gledali na Žide pred slabimi—petdesetimi leti? »On je (Žid) pokvaril našo raso, nadelil našo silo, spodkopaval naše običaje in zlomil našo moč.... Žid je plastični demon propada... to dela s svojim razbojniškim obrezovalnim početjem med narodi.« (Göbbels—Die verfluchten Hakenkreuzler)

Ni težko ugotoviti, katere attribute ameriške demokracije razjedajo štiri, z AIDS okužene skupine: seksualno čistost, kulturološko čistost, rasno čistost in biološko zdravje narodov. S 75% udeležbo so vsekakor najbolj na udaru homoseksualci, čeprav ne gre zanemarjati ostalih.

In če so prva poročila o kugi toplih bratcev navdajala z dvomom, da gre zgolj za fantazmo, s katero skuša politična oblast diskreditirati/zatajiti ideološke sovražnike svojega nastanka in obstoja, lahko sedaj v potezih, ki jih ubira, da bi očistila (ameriški) narod, uvidimo le rezultat obujene ideje, ki je v polpretekli zgodovini hotela prečistiti ves svet. Ameriška gonija ne gre zato četi, kot je šla nacistična, stoji pa na njeni takratni poziciji.

»Mešanje krvi in s tem pogojni padec rasne ravni je vzrok odmiranja starih kultur: ljudje ne propadajo zaradi izgubljenih vojn, temveč zaradi izgube obrambne moči, ki jo ima samo čista kri.« (Hitler—Mein Kampf, str. 324)

Fašist doživlja seksualno kot pojav propadanja, kot požoto in kot seksualno umazanost ere strasti. AIDS je »bolezen« (paradoks, ker gre dejansko za sindrom in ne bolezen), ki sama kazuje. V mnogih ameriških bolnicah medicinsko osebe zavrača kakršnokoli pomoč obolelim z AIDS, policaji so opremljeni z maskami in rokavicami, televizijska ekipa iz bojzani po okužbi kaže pripravljenost na pogovor z »dvema okužencema« le preko telefonov iz sosednjih sob... mnogi oboleli umirajo zapuščeni, na lastnih domovih. Morda se prav tu izkaže rafiniranost ameriške verzije »čiste krvi« — pušča pač crkavati, sama ostaja čistih rok.

»Vzporedno s političnim, nravstvenim in moralnim onesnaževanjem naroda se že leta odvija strašno zdravstveno zastrupljanje narodovega telesa s sifilisom... najboljši očitne rezultate tega masovnega zastrupljanja s sifilisom najdemo pri naših — otrocih: (Hitler—Mein Kampf, str. 271)

MARGINALIJE OB VPISU

Pregled letošnjih prijav za vpis ni pokazal bistvenih sprememb glede na lansko leto. Naraslo je število dvojnih prijav. Dijaki s prijavo na več fakultet so bolj trdno držijo v rokah univerzitetni indeks. Število vpisnih mest se zmanjšuje, posamezne študijske smeri uvajajo omejen vpis. Povečanje prijav glede na lansko leto je precenjeno zaradi dvojnih prijav vsaj za 1244.

Fantje, ki bodo doživeli maturo jeseni, bodo šli na odsluženje vojaškega roka naslednje šolsko leto! »Normalni tok dogodkov« kaže na to, da so jesenski maturantje nezaželeni, saj kradejo mesta »pridnim« in »uspešnim« junijskim maturantom. Če pa se bodo slučajno vpisali, jih bo vojska pohopala sredi začetkov marljivega dela.

Pred leti so delali reklamo za pedagoške gimnazije. Danes pa pedagoška akademija ne more posrkati vseh prijavljenih. To dejstvo govori proti enodimenzionalni pameti reformatorjev, ki niso upoštevali, da se na PA vpisujejo tudi dijaki iz drugih, nepedagoških, šol. Obstaja pa bojazen, da se ta enodimenzionalna pamet udejadi, kar bi pomenilo, da je iz srednje šole možen prehod le na ustrezno (koj je določeno) višjo/visoko šolo.

Podatki kažejo, da družbeni mehanizmi bolj srkajo fante v gospodarstvo takoj po končani srednji šoli. Dekleta se zato bolj množično vpisujejo na višje in visoke šole. Tako je očitno naval na t.i. ženske višje in visoke šole.

Po treh letih nagle rasti številca zaposlitve s srednjo izobrazbo, se je naraščanje umirilo. V zadnjem času pa naraščajo potrebe po kadrih z visoko izobrazbo. Univerza naj bi reševala neza-

poslenost! Kapacitete Univerze so omejene. Jasnovidci napovedujejo za prihodnje leto še več odklonjenih pri poskusu vpisa, torej še več nezaposlenih s srednješolsko izobrazbo.

Posleni s srednješolsko izobrazbo. Po drugi strani pa pregled podatkov ugotavljajo, da s sedanjo strukturo nezaposlenih (le 4-5% je visoko in višje izobraženih) ne bomo uspeli »prestrukturirati gospodarstva«.

Letos so bili močni pritiski, da bi se stroški izobraževanja na Univerzi zmanjšali še bolj, kot so se. Ob tej težnji je dobila moč tudi tendenca po izboljšanju kvalitete študija z zmanjševanjem vpisa. Manj študentov, manj denarja — in avtomatsko bo kvaliteta študija boljša. Logično sicer ni, se pa dogaja!

Na CRU ugotavljajo, da je demokratičnost šolanja za mladino še kar meso postala. Misli pa bo treba tudi na odrasle. Priprani so, da je v zaposlenih delavcih in študiju ob delu še ogromno dela za šolnike. Zgled so šole ZKJ in miličniške šole, kjer se študij iz dela briljantno izvaja. Tudi »neelitnim poklicem« vlivanje znanja ne bi škodovalo. Ugotovitev o demokratičnosti je omejena le na šolski prostor. Demokracija je očte gospodar, tisti, ki mularijo gor drži. Družina mora otroku preskrbeti dobro izobrazbo in potem dobro službo. Kako naj znotraj takšnih razmerij v družbi zagotovimo

vsaj približno enakopravnost pri razdeljevanju poklicev? V celotnem procesu vzgoje in socializacije ima družina moč nad otrokom, potem pa naj si ga na željo po enakovni konkurenci med posilci zaposlitve enostavno odsvoji. Ne gre mi za apološko močne družine, pač pa za večjo skrb družbene skupnosti za študirajočo mladino, da ne bodo posamezniki, ki hočejo, odnosa sporni—živeti avtonomno zavezljivi in učenjski odnosov starši—otroci, primorani prositi starše ali od njih zahtevati, naj se jih odpovedo. Nekateri, predvsem v Ljubljani živeči študentje le tako lahko pridejo do štipendije. Iztekajo se časi, ko je bilo mogoče vleči enačaja med višino dohodka in načinom življenja študenta—otroka. Študentom je treba zagotoviti tudi možnosti za avtonomen razvoj, ne pa jih naprositi ukinjati in s tem študente izpostavljati družinski represiji.

Varianta za prebег k avtonomnemu načinu življenja je v ustanavljanju študentskih delovnih kooperativ, ki bi ne bile omejene je na čas trajanja študentskega statusa kot delo v študentskem servisu. Vsekakor kaj, da t.i. čisti študent kralj ne bo več. Mogoče, saj neproduktivni družbeno upravičenih točkah študij za produktivno delo, vključiti ga v produkcijo presežne vrednosti materialno odrednotiti, ob tem pa razvijati študij ob delu in delo ob študiju, kar pomeni — krajši t.i. delovni čas, najprej za študirajoče.

IGOR LUKŠIČ

Časopis študentov Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani I. Izdaja UK ZSMS, Ljubljana.

Uredništvo:

Andrej Klemenc, Igor Lukšič, Mojmir Ocvirk, Samo Škrbec, Dejan Verčič (v.d. glavni urednik), Hasan Iztok Vilič (odgovorni urednik)

Oblikovanje in tehnična ureditev:

Andrej Kocjan

Fotografije izbral: Andrej Šabec

Lektoriranje: Samo Koler

Tajnikovanje: Nela Malečkar

Distribucija: Jure Hawlina Naslov uredništva: Kersnikova 4, Ljubljana, telefon: 319-496

Izdajateljski svet: Ludvik Horvat (predsednik), Andrej Lukšič, Zoran Kariz, Aleš Kardelj, Bojan Klenovšek, Robert Škrli, Primož Hainz, Matjaž Jevnišek, Igor Lukšič, Andrej Klemenc, Mojmir Ocvirk

Tisk: Tiskarna Ljudska pravica. Priprava: IBM Dnevnik.

Naklada: 5000 izvodov, cena posamezne številke je 12 din. Naročnina za šol. leto 1983-84 za dijake in študente 100 din, za ostale posameznike 150 din, za institucije 200 din.

Oproščeno temeljnega davka za promet po sklepu št. 421-1-70, z dne 22. januarja 1973.

Javni sestanki uredništva so ob ponedeljkih ob 20. uri.

Uradne ure: vsak delavnik od 10. do 12. ure

Datum izdaje: 22. 5. 1984

Eugen Baučar, rojen 1. 1946, l. 1972 diplomiral na FF v Ljubljani filozofijo in zgodovino. Po končanem študiju je odšel v Pariz. Trenutno dela v Franciji v CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique) pri raziskavi Benjamin, Bloch, Lucacs, Adorno in nemški ekspresionizem. Vzporedno s tem pripravlja državni doktorat na temo smetnost in družba v sodobnih francoskih estetikah.

PREDSTAVITEV TEORETSKIH SMERI V PARIZU

Pariz doživljam od znotraj, kot proletarec. Če hočeš priti tam v kak krog, se moraš boriti — obstajajo različni klani, različne tendence v teoretskem, v literarnem smislu. Z zunanje perspektive se zdi kakšen tok v Parizu zelo pomemben, čeprav ni. Trenutno v Parizu ni večjih teoretskih tokov. Zelo močna je bila psihoanaliza, ki je postala v bistvu moda, nekakšen modni fenomen. Po Lacanovi smrti je šla psihoanaliza v različne smeri in ne predstavlja več enotnega gibanja kot pred časom, kot smo ga videli s slovenske perspektive. Tudi strukturalizem v Franciji ni enoten tok.

Gre za različne avtorje. Je kompleksen in v bistvu ne predstavlja takšne enotnosti, kot se zdi s perspektive zunaj Pariza. Stari strukturalisti se kontinuirano pojavljajo, vprašanje pa je, kolikšen vpliv imajo na oblikovanje miselnega ambienta v Parizu. Recimo Michel Foucault — takrat, ko je šel na College de France se je postavil v interes institucije in se je ločil od živih študentov. V bistvu je bila to v smislu njegove socialne akcije smrt. Claude Levi-Strauss ima veliko nasprotnikov v sami etnologiji in ne predstavlja več tistega, kar je bil svoje čase. Med oponenti so raziskovalci, ki so zelo pomembni. Nimam vtisa, da pridobivajo ugled in masovnost obiska na predavanjih, čeprav so njihova predavanja in seminarji dobro obiskani. Na predavanja hodijo tam tudi navadni ljudje, nestrokovnjaki, meščani, da lahko pripovedujejo, da so bili na tem in tem predavanju. Sicer pa se sedaj bolj zanimive stvari dogajajo v okviru Ecole pratique des hautes études, kjer je bolj prisotna sociologija, marksizem. Vabijo profesorje od drugod. Nedavno je bil gost recimo Habermas, pride tudi Gadamer. Habermas je francoske avtorje precej kritiziral. Smatra jih tako bolj za reakcionarne.

Za Pariz je tudi na teoretičnem področju značilen pojav mode neke ideologije, neke misli. Gibanje postane moda. K temu pomagajo tudi množični mediji. Izrazit primer modne filozofije je nouvelle philosophie (nova filozofija), ki so jo podpirali časopisi, radio in založniška dejavnost, ki temeljijo na profitu. Ker so te stvari šle v promet, so na veliko izdajali »nove filozofe«. Eden od »novih filozofov« si je nadel turban in odšel v Afganistan. Tako delajo tudi na področju teoretskega dela.

Ko sem prišel v Francijo, se je veliko govorilo o Heideggerjevi estetiki. Govorilo se je v bistvu einbildung, to je s totalnim identificiranjem s Heideggerjevo mislijo. Ravno letos pa so že seminarji, ki Heideggerju pristopajo veliko bolj kritično, ne le tako kot heideggerjanci brez rezerve. Zdi se izšli teksti, ki kažejo tudi njegove politične pozicije. Do njegove estetike je veliko večja kritičnost, čemur so prispevale tudi študije Shappiru o ogenovih čevlji in drugem, o čemer je Heidegger govoril. Ugotavlja se, kje je Heidegger dobil določene pojme. Sedaj se skuša nekoliko diferencirati njegov prispevek. Gre za veliko bolj znanstven pristop z distanco, ne pa za identifikacijo z neko mislijo. To je značilno.

O recepciji marksizma je treba reči, da v Franciji ločijo marksizem, ki se je institucionaliziral — ki je prodril na fakultete n.pr. Lefebvre. Je neke vrste marginelec, ki ga določen krog zelo upošteva, ni pa njegova misel dosegla takega odjeka kot npr. Althusserjeva). in marksizem izven institucij oz. fakultet. Lani sta bila v Parizu dva kolokvija o Marxu. Na enem od kolokvijev je nekdo predlagal, naj bi obeležili zgradbo, v kateri je Marx živel v Parizu, na predloga niso podprli. Kontinuirano delo zveze z Marxom poteka v okviru CNRS v sekciji, ki jo vodi Labica.

RECEPCIJA FRANKFURTSKE ŠOLE

V recepciji frankfurtske šole so različne tendence. Šele zadnje čase dobivajo močnejši vpliv s prevajanjem njihovih tekstov.

Eden prvih seminarjev, posvečenih frankfurtski šoli, se je začel na Paris I, t.j. levo usmerjeni Sorboni, leta 1971—72. Leta 1973 je izšlo prvo delo o Adornu (Marc Jimenez, doktorska disertacija). Od Blocha so bila prevedena le dela vezana bolj na teologijo. Najprej se je začelo zanimanje za Adornovo estetiko (1973—74). Leta 1975 je bil Bloch povabljen na Paris I, kjer je bil tudi imenovan za častnega doktorja. Protikandidat je bil M. Heidegger. Po notranjem sporu med profesorji je bil sprejet Bloch.

Istočasno je bil za častnega doktorja imenovan Adam Schaff. Po letu 1975 se je povečalo zanimanje za Blocha in počasi so prihajali prevodi Blochovih glavnih del: Prinzip Hoffnung (Princip upanja) Experimentum Mundi. V tem času je bil preveden tudi Adornov tekst Negativna dialektika. Zanimanje za Adorna in Blocha je nato samo še raslo. Benjamin je začel prihajati nekako pred dvema letoma, letom, ko je v Nemčiji izšel zbornik Benjaminovih tekstov, ki se nanašajo na Pariz. Lani je bil v Parizu kolokvij o Benjaminu. Benjaminovi teksti so v Franciji izhajali že prej, vendar niso zbudili zanimanja. Za Benjamin in frankfurtsko šolo je vse večje zanimanje tudi na Ecole Pratique des Hautes Etudes.¹ Mislim predvsem na seminar Nikolaja Tarturjana Zgodovina nemške misli.

Frankfurtska šola je v Francijo prihajala z zamudo in v določena okolja še ni prodrla.

RECEPCIJA NEMŠKE KLASIČNE FILOZOFIJE

Za Francijo je zlasti na začetku tega stoletja značilno novokantovstvo, ki pa je zelo nizke kvalitete. Šlo je namreč za nepoglobljen študij. Hegel je bil tam zelo malo zastopan. Sicer so v Franciji tudi znani avtorji — »heglolci« kot Hypolit in Kojève. Ravno sedaj Tarturjan predava vprašanje Hegla kot skupne matrice za Adorna, Blocha in Lukacsa. Presoditi skuša, kako so postali ti avtorji, ki so izšli iz iste šole, iz istih filozofskih vplivov, tako različni.

Vendar pa Hegel ni res prodril v francoskega filozofa, v študente filozofije.

Za NKF je sedaj malo večje zanimanje, ker se študira avtorje, ki so vplivali na frankfurtsko šolo. Zadnje čase je nekoliko večje zanimanje za Kanta, ker bo sedaj izšel.

Webber je prišel preko interpretacije R. Arona. Sedaj se poskuša pristopati tudi do drugačnega Webbra. Poleg Arona, ki ima nekako v zakupu nemško sociologijo, je informator o drugih predstavnikih nemške filozofije tudi Tzvetah Todorov.

V Parizu so še druge smeri, ki pa niso toliko reprezentativne. Za Francijo so značilna metodološka vprašanja. Rezultat tega je tudi strukturalizem, semiologija itd.

ŠTUDENTSKO GIBANJE

Mislim, da velja za študentsko gibanje to, kar je Sartre rekel leta 1968 na Sorboni — da ima kapitalizem veliko moč rekuperacije² in poudaril, da bo tudi študentsko gibanje rekuperirano. Dejansko se je to tudi zgodilo. Študentje so v Parizu sedaj razdeljeni na številne sindikate različnih usmeritev. Vsi pojavi v študentskem gibanju po letu 1968, npr. lanski štrajki medicincev, so lahko tudi močne demonstracije, vendar nikoli niso šle v širino. V glavnem gre za obrobna dogajanja. Obstajajo določena gibanja, vendar so zelo specializirana na določene stroke ali proti zelo specifičnim zakonom, nikakor pa ne v smislu leta 1968. Bolj kontinuirano obliko protesta predstavljajo dogajanja na svobodni univerzi.

NA OBLASTI JE LEVICA, KAJ TO POMENI ZA TEORETSKO KONSTELACIJO

Konstelacija se je spremenila v toliko, kolikor je na nekaterih institucijah prisotnih več levo usmerjenih intelektualcev. To je značilno predvsem za College International Philosophique. Ne morem pa reči, da se je spremenilo kaj, kar zadeva fakultete. Levo usmerjeni intelektualci niso tako aktivni, kot so bili za časa Giscarda. Giscard jih je vabil na obisk. Ni neke skupine intelektualcev, ki bi se združila in branila dogodek socializma v Franciji. Tudi v KP Francije se z neke perspektive ni nič spremenilo — tisti, ki so bili izključeni iz KP so še vedno miselni disidenti. Paradoks je mogoče v tem, da sedaj disidenti nimajo tolikšnega odmeva kot prej, ko je desnica to izkoriščala.

JUGOSLOVANSKI AVTORJI V FRANCIJI

Med marksisti je znan zagrebški krog Praxis, ki ga poznajo od zunaj, ne morem pa reči, da tudi od znotraj. Druga točka je Cavtat — med marksisti zelo cenjeno srečanje specialistov za marksizem.

Moj znanec je pravkar izdal knjigo o samoupravljanju in nevrščeniosti, vendar odmevov še ni bilo.

Mislim, da bi se dalo v Parizu predstaviti eno tendenco, ampak res tisto, ki predstavlja pozitiven, nov prispevek jugoslovanskih avtorjev marksistični filozofiji.

zapisal: IGOR LUKŠIČ

P.S.

Eugen je predaval na Filozofski fakulteti na katedri za marksologijo in marksizem pri predmetu Povojna zgodovina marksizma (prof. dr. Božidar Debenjak) o aktualnosti Benjamin in recepciji frankfurtske šole v Franciji.

1/

To je stari naziv za Ecole pratique en sciences sociales.

2/

ponovna pridobitev, ponovno vključevanje

K R A T K O, A B U D I Z I V N O, J A H A N J E

KAJ JE KAJ? VIR UŽITKA, MIRA, RADA IN REDA

Lepo je bilo tisto sredo, lep je Maribor, gladek je Kojak, dobre so Mariborčanke, seksi so Mariborčani, izjemno se poda staremu delu Maribora arhitektura novega mariborskega gledališča (ne-poučeni najdejo nekoliko milejši primer, ako si z nebotičnika ogledajo umeščenost Cankarjevega doma).

Sredi tega izobilja je zrastle novi žurnalistični velikan KAJ pod okriljem ČGP VEČER.

Morda se bralci še spominjajo, da smo nekaj številk nazaj zapisali, da je prav Kaj medij skozi katerega v najčistejši obliki prihaja na svetlo denarica. Zagreti za stvar smo se napotili kar tja, v Maribor, s prošnjo za intervju z odgovornim urednikom Kaja Darkom Šterbenkom. Bili smo najavljeni, tako kot se v businessu pač počne. Gostitelj nas je prijazno sprejel, z intervjujem pa ni bilo nič.

In zakaj ne? Ob pričakovanju javne razprave o zabavnem tisku (pod vodstvom SZDL) z javno tribuno v Celju ali Mariboru, bi bila vsakršna nam dana izjava pritisk na razpravljajoče. Razumevali, kakor pač smo, smo se zapodili v privatni pogovor s tov. Darkom Šterbenkom in po spominu (privatnih pogovorov se vendar ne snema) bomo poskusili predstaviti najosnovnejše točke, kakor smo jih imeli čast slišati.

Pogovor je tekel tako, kot smo pričakovali. Osnovna težnja odgovornega urednika Kaja je bila prepričati nas, da KAJ pa res ni nikakršen desni časnik.

ZAKAJ JE NASTAL KAJ, TAKŠEN KOT JE?
ČGP Večer je že dolga stoletja na robu likvidnosti in trenutna republiška dotacija znaša dve in pol milijardi dinarjev. Ves čas životarjenja si je kolektiv Večera prizadeval roditi zeleno vejo, na kateri bi se mogli zlekniti. Tako se je zaplodila misel o tabloidu, narejene so bile študije in raziskave tržišča, na podlagi katerih je bil izoblikovan Kaj.

Da s resnično našli, kar so iskali, kažejo številke. Štartali so s 50 000 naklade, dandanašnji so verjetno presegli 80 000. Obetani dohodek pri 50.000 naklade je ena milijarda. In po besedah tov. Darka Šterbenka bodo v bodoče lahko republiške subvencije skromnejše za to milijardo.

Če koga številke niso prepričale o upravičenosti obstoja Kaja, naj nikar ne začne s tem, da marketinške raziskave (sploh za področje tiska) raziskujejo, kako zaježiti bralca, kakšno ideološko platformo mu ponuditi, da bo zadovoljen. Poleg tega smo se odločili za politiko stabilizacije in po njenih načelih je potrebno državljanom izprazniti žepe, kupna moč bo padla, cene ne bodo rasle, inflacija bo ukročena (zaostajanje obilnosti osebnih dohodkov naj bo zamočeno). Je že tako da Balkanca (pa čeprav slovenskega) najlažje pomolzemo z neumnostjo...

Vi, ki omahujete, berite dalje!

Obstajajo empirični podatki, da v Mariboru (in drugje v Sloveniji) prodajo ogromne količine tujega tiska. Za ta tisk Jugoslavija porabi veliko količino deviz. In glej, Kaj se je z objavljanjem tračev vključil v mednarodni finančni boj in s tem v drugo uresničuje stabilizacijsko politiko (da tuji tisk objavlja poleg tračev nekaj malega drugega, je problem tujih založnikov, ne naš).

BOJ ZA SLOVENSKI JEZIK

Dve leti nazaj so začeli Sarajevčani izdajati prvi tabloid v Jugoslaviji: AS, ki se mu je, tudi s pomočjo bralcev iz slovenskega bralnega področja, naklada pognala preko 300 000. In prav v zvezi z Asom se Kaj vpisuje tudi v borbo za čisto slovenščino in neomadeževano slovensko duščo. Bojda mu je uspelo v Sloveniji prevzeti večino Asovih bralcev. Bog daj še več takšnih borcev, ki se borijo na nivoju praktične akcije, ne pa le z gobezdanjem!

ZSM IN VZGOJA

Tisti, ki trdijo, da Kaj kviri mladino, so seveda brnili v prazno. Gre za to: če ZSM ne more spraviti mladine na pravo pot, le kako jo bo Kaj na stranpot. Ideološko nevtralna pozicija je prava pozicija. In še nekaj je končno jasno. Ideološko nevtralna pozicija je mogoča, objektivnost je mogoča, Bog je!

Ali pa gre za to, da je ZSM tista ideološka instanca, ki od vrta naprej preko celotne institucionalne poti uspe v tolikšni meri indoktrinirati mladce, da jim Kaj ne more škoditi. In če je ta zadeva takšna, čemu potem služi opomba odgovornega urednika Kaja, ki mu se zdi čudno, da nihče ne analizira bedastih besedil slovenskih popevk (jebemti, le zakaj ne?), nihče se ne zamisli nad nemogočimi filmi, tujo literaturo, ki s svojo prisotnostjo destruktivno deluje na samo jedro vsakokratnega subjekta. Pa vendarle, kot kaže je to že tretji prispevek Kaja k stabilizaciji pod točko: Bog je vse-mogoč, ZIS je njegova materializacija.

Kaj, bedasta besedila, nemogoči filmi so očitno manj nevarni v razkrinkavanju ideoloških govorov pa še v smislu stabilizacije uradujejo, le kako ne t bilil po godu Gospodu.

Kaj v vsaki številki prinaša tudi najmanj tri izjemno ostre, aktualne tekste, zaradi katerih čutijo nemalo politične represije.

MMO

RAZPIS KADROVSKIH ŠTIPENDIJ

IZ SKLADA BORISA KRAIGHERJA ŠTUDENTOM VSEH VISOKOŠOLSkih DELOVNIH ORGANIZACIJ V SR SLOVENIJI

Upravni odbor sklada Borisa Kraigherja za štipendije študentom visokošolskih delovnih organizacij v SR Sloveniji razpisuje

120 ŠTIPENDIJ ZA ŠTUDIJSKO LETO 1984/85

V skladu z določili pravilnika sklada Borisa Kraigherja, družbenega dogovora o štipendijski politiki v SR Sloveniji in samoupravnega sporazuma o štipendiranju, lahko dobijo štipendijo študenti organizacij visokega izobraževanja v SR Sloveniji, ki so iz delavskih in kmečkih družin in se izobražujejo za splošne potrebe raziskovalne dejavnosti v SR Sloveniji, za potrebe raziskovanja v organizacijah združenega dela in vzgojno-izobraževalne dejavnosti v visokem izobraževanju.

Štipendije sklada lahko dobijo študenti prvih letnikov, ki so končali srednje usmerjeno izobraževanje z odličnim ali prav dobrim uspehom in študenti višjih letnikov z vsaj prav dobro (8) povprečno oceno opravljenih izpitov in ki jih predlagajo izobraževalne, raziskovalne ali druge organizacije združenega dela.

Kandidati za štipendiranje morajo predložiti upravnemu odboru sklada:

— prošnjo in življenjepis (prošnja obrazec DZS 8,40)

— mnenje izobraževalne, raziskovalne ali druge organizacije združenega dela, ki ga predlaga za štipendiranje. Za študente iz dela pa enako mnenje organizacije združenega dela, v kateri so zaposleni. Iz mnenja mora biti razvidno sposobnost za študij in raziskovalno delo

— fotokopijo spričevala zadnjega letnika srednjega usmerjenega izobraževanja ali potrdilo visokošolske delovne organizacije o opravljenih izpiti

— potrdilo o vpisu na visokošolsko delovno organizacijo

— dokazilo o poklicu in premoženjskem stanju staršev (obrazec DZS 0,12)

— potrdilo o dohodkih staršev, v preteklem koledarskem letu.

Prošnje z navedenimi prilogami naj kandidati oddajo do **1. oktobra 1984 na naslov:**

Sklad za štipendije
BORISA KRAIGHERJA
UNIVERZA EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI
Trg osvoboditve 11
61000 LJUBLJANA

O rezultatih razpisa bodo kandidati obveščeni do **30. oktobra 1984.**

UPRAVNI ODBOR SKLADA

KATEDRA ALTERNATIVA MARIBORSKEMU TISKU?

«Izdajateljski svet je formiran, vendar že nekaj dni ni bil sklepčen. Izjema je le primer, ko smo se sestali zaradi nekega spornega teksta.»

To je začetek pripovedi o Katedri, mariborskem študentskem listu. V goste smo povabili Srečka Pirtovška (glavni urednik) in Branka Greganoviča (odgovorni urednik) enostavno zato, da nam opišeta trnje, ki ju spremlja na njuni delovni poti.

«Katedra nekako vegetira in njena največja kvača je, da obstaja», pravi Branko. Kljub temu, da nimeli lani dovolj sodelavcev, pa praktično niso številki ni uspelo pravočasno iziti. Vzrok je veda denar, ki ga ni bilo. Večno trganje denarja v UK, je uredništvu raztrgalo živce. Zadnja številka je izšla 15. decembra, nakar sta jim ostala na računu dva stara milijona. Denarja niso mogli dobiti niti pri univerzi niti pri UK ne pri kulturni upnosti, tako da dc maja še ni izšla nobena nova številka.

«Ekonimizem, ki nam predstavlja Katedro v začaranem krogu: kadar je denar, ni ljudi, kadar so ljudje, ni denarja, nas vara. Ne smemo dopustiti, da nas porazna finančna piat s svojim bleiskom zadovolji. Katedra ne stoji na trdnih subjektivnih temeljih. Za trdnost teh temeljev pa še zdaleč niso odgovorni samo, ali pa so najmanj odgovorni ljudje, ki neposredno pišejo za Katedro.»

Kakšen je odnos mariborske univerze do Katedre glede na to, da ji ne omogočajo normalnega dela?

«Med Katedro in Univerzo so, za razliko od Ljubljane, odnosi precej bolj hladni. Na primer, interes Univerze se je kazal ves čas tako, da bi iz Katedre naredili sindikalni, zgolj informativni bilten same Univerze. Katedra naj bi se ukvarjala samo z ozkimi študentskimi problemi, poročili s fakultet.... Razumljivo je, da Katedra nikoli ni pristala na takšen koncept. Z UK so odnosi morda nekoliko boljši, toda tudi tam so ljudje nezainteresirani, tako da razen tistega denarja, ki nam ga

dajejo, ki ga pa očitno ni dovolj niti za redno izhajanje, Katedra od svojih institucionalnih varuhov praktično nima nobene koristi.

Katedra je ogledalo svoje univerze. Ne mislim na to, da obstaja nekdo, ki noče, da bi se študentje razpisali po časnikih, temveč merim na splošno klimo, ki ne čuti potrebe po Katedri. Morda so ljudje premalo izobraženi, da bi vedeli.... Stanje Katedre je izraz specifične kulturne in izobrazbene strukture ljudi v tem prostoru, kjer se Katedra giblje.»

Kako sta si vidva začrtala uredniško politiko klime in tendenc, ki obstajajo?

«Prvo pravilo, ki je morda malo čudno, je, da je potrebno začeti s tistim, kar imaš. Začeli bomo torej s tistimi tremi, štirimi študenti, ki so pač pripravljani delati. Vizija časnika, ki jo nosim v sebi, pa je Katedra, ki bo družbeno kritična, seveda na primerno visoki strokovno teoretični ravni, ki bo temeljila na poznavanju okolja in zakonitosti tega okolja, iz katerega izhajamo. Ni mi do osebnega obračunavanja, kajti to nujno zgreši cilj. Prav je, da rečemo, ta in ta človek je tistega dne dejal to in to, naslednjega dne pa čisto nekaj drugega o isti stvari. Toda to moramo povedati na nivoju, ki upošteva to, kako je dotični subjekt strukturiran, kaj je tisto, kar mu dovoljuje, da tako postopa.»

Če hočeš po tej poti, je konflikt neizbežen.

«Mi vsi, ki delujemo v katerem koli mediju se vedno odločamo za eno od obeh skrajnosti: ali za apriorni konflikt, ki pokaže določeno stanje, a nima tiste moči, za katero ljudje, ki ustvarjajo ta konflikt mislijo, da jo ima. Na drugi strani pa se obesimo na osebno obračunavanje. Ni argumentirane kritike, na primer takšne, s katero se ponaša zadnje čase Mladina, in kot vidimo, tudi žanje uspehe.»

Maribor je industrijski center tudi na nivoju Jugoslavije. Glede na krizo v Jugoslaviji, ki se v čistejši obliki kaže prav v delavskih centrih, bi pričakoval prav v Mariboru, da bodo študentje poskusili z analizo stanja.

«Za izvedbo takšnih zadev ni dovolj, da poslušam svoje predavatelje, kajti očitno je, da oni tovrstne refleksije niso zmožni. Potrebno je misliti s svojo glavo. Tega pa v Mariboru s posredovanjem antiintelektualne klime, kakršno reproducira izobraževalni sistem, ni.

Jasno nam mora biti, da smo v neko razmerje moči, ki vlada pri nas, vpeti tudi mi (po logiki dialektike, ne po ideološki logiki). Toda te moči ne moremo izkoristiti s pristajanjem na stanje, kakršno je, ne smemo pristajati na aprioren obstoj dogem.»

Očitno je, da nisi zadovoljen z žurnalizmom pri nas. Pa me zanima, kaj misliš, kaj je to »alternativno novinarstvo«?

«Sam izraz je izjemno dober. Nikakor ne gre za delitev med režimskim in nasprotnim tiskom, temveč za tisk, ki je zmožen nekega nivoja analize stvarnosti. Če pristanemo na prvotno dihotomijo, se nam zgodi, da v zadnji instanci pomeni alternativno novinarstvo vojna napoved političnemu sistemu, s tem pa se uničimo. Seveda pa od zgoraj imenovano »alternativno novinarstvo«, po moje, ne deluje proti sistemu. To seveda trdi druga stran, alternativna stran. Gre enostavno za to, da mora novinarstvo vsebovati v sebi nekaj »novinarstva«, morda noto subjekta, ki misli.»

Mesto Katedre v informativnem sistemu?

«Najprej je potrebno vedeti to, da je za sam informativni sistem potrebna potreba po tem sistemu. Kdo pravi, da študentje potrebujejo Katedro? Niti ne vedo, da obstaja! To je posledica posebnih kulturnih razmer, ki vladajo v Mariboru. Pri obravnavanju le-tega se ne moremo izogniti konzervativizmu, lokalpatriotizmu, posledica tega je tudi nizek nivo tako Univerze kakor Katedre.

pogovarjal se je MMO

PS: izšla je nova Katedra na kateri piše: letnik XXIV, št. 1, 24. 4. 1984.

Zainteresirani jo lahko dobite na Kersnikovi 4.

DOKUMENTI GLEDALIŠČA ANE MONRO

DVA GOVORA

GOVOR VILJA VALIČA (DEKLAMATORJA) OB DVEH OBLETNICAH

Dragi gostje, cenjeni gledalci, spoštovana televizija! Kot verjetno že veste, prav letos praznujemo 400-letnico izida Dalmatinove Biblije in 500-letnico, če se ne motim, rojstva Martina Lutra. V skladu s svojo afiniteto do prosvetljenega srednjega veka se čutim dolžan spregovoriti par besed o tem, kaj ta dva dogodka pravzaprav pomenita.

Začnimo s 400-letnico. V čem je njeno bistvo? Njeno bistvo je seveda v številki 400, ki v našem primeru, ko so kot merska enota uporabljena leta, dobi dvojen pomen, saj lahko pomeni tako štiri stoletja kot tudi sto štirileti.

O čem govorim? Govorim o tem, da imamo v primeru 400-letnice opraviti z nekakšnim idealnim spojem duhovnega in telesnega, če gledamo s stališča človeka, oziroma planetarnega in človeškega, če gledamo od zunaj.

Namreč: V primeru, da v 400-letnici vidimo štiri stoletja, govorimo o stoletjih, se pravi o tisti enoti merjenja časa, ki je določena v skladu z decimalno logiko, za katero smo se, kot vemo, odločili zaradi desetprstnosti našega telesa. V primeru pa, da v 400-letnici vidimo sto štirileti, govorimo o štiriletih, se pravi o tisti enoti merjenja časa, ki je določena v skladu z izračunom o neusklajenosti dveh vrtenj: vrtenja Sonca okrog Zemlje in vrtenja Zemlje okrog svoje osi. Posledica tega izračuna pa je, kot vsi vemo, en dan, ki se v štirih letih izgubi nekje med obema vrtenjema in ga potem dodamo vsakemu četrtemu letu kot t.i.m. 29. februar. Skratka: vzrok za štirileti ni nikakršna značilnost našega telesa, ampak sposobnost našega duha, da računa, in to z ulomki!

Toliko o 400-letnici, kot smo videli spoju duhovnega in telesnega, človeškega in planetarnega. Sedaj pa spregovorimo nekaj besed še o 500-letnici.

Pri 500-letnici imamo še vedno opraviti s stoletji, nimamo pa več štirileti, ampak namesto njih ljubimo popularne petletke. Kljub temu shema naše analize ostane ista: kot merska enota še vedno uporabljamo leta in pomen je še vedno dvojen — ali pet stoletij ali sto petletk.

Če predpostavljamo, da smo o stoletjih slišali že vse, storimo najbolje, če si kar brez ovinkov in zadreg ogledamo bistvo petletke.

Za petletko, tovariši, ne tiči noben poseben vapor človeškega duha, nikakršen izračun o gibanju nebesnih teles je ne pogojuje. Petletka namreč preprosto, enako kot stoletja, izvira iz naše decimalne logike, za katero smo se, kot smo že ekli, odločili v skladu z desetprstnostjo našega telesa.

Če torej vidimo v 400-letnici idealen spoj telesnega in duhovnega, človeškega in planetarnega, ne moremo v 500-letnici videti nič drugega kot navadno podvajanje telesnega in človeškega, in sicer človeškega v skrajno zoološkem pomenu te besede.

Iz tega pa sledi, da 400-letnice in 500-letnice nikakor ne gre zamenjevati ali celo enačiti, saj je, kot smo videli, za dve popolnoma različni stvari. S to mislijo naj tudi končam.

Vili Valič, deklamator

Opombe:

- 1) Sklop »spoštovana televizija« je bil kasneje najprej prečrtan, nato odtrgan in končno tudi sezgan.
- 2) Le da ne več s štirimi, ampak s petimi!

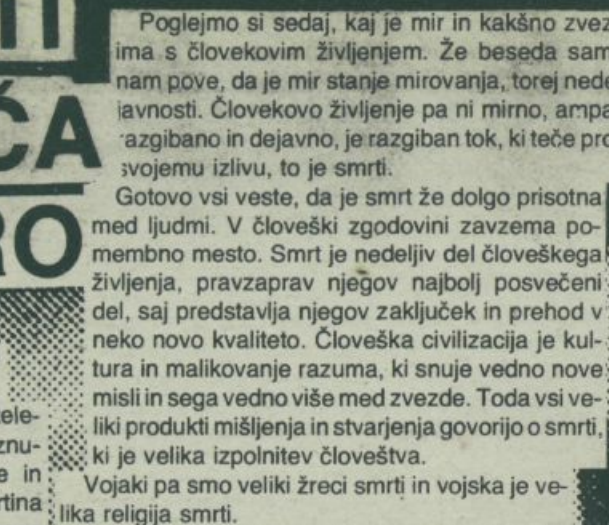
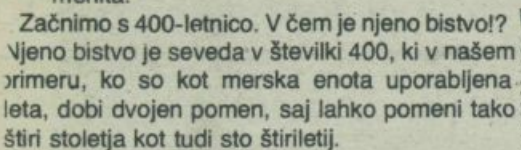
GOVOR AGENTA MIROVNIH SIL ANE MONRO

Ne bom vas zavajal z lažnimi besedami, toda na začetku hočem pozdraviti vašo visoko razvito patriotično zavest in navdušenje, ki ste ga pokazali s tem, da ste se v tolikem številu odzvali našemu mirovnemu zborovanju in na tem shodu bom prebral nekaj besed, ki so tu zabeležene. Kot agent Mirovnihih sil Ane Monro vam polagam na srce, da smo mi, vojaki, tisti, ki imamo največ opraviti z mirom. Brez vojske ni miru in tega še vojska zaveda. Zatorej se vsak vojak posveča temu vzvišenemu cilju, to je ohranjanju svojega miru, in se zaradi tega odpoveduje tudi marsikateri radosti posvetnega življenja.

Poglejmo si sedaj, kaj je mir in kakšno zvezo ima s človekovim življenjem. Že beseda sama nam pove, da je mir stanje mirovanja, torej nedeljavnosti. Človekovo življenje pa ni mirno, ampak razgibano in dejavno, je razgiban tok, ki teče proti svojemu izlivu, to je smrti.

Gotovo vsi veste, da je smrt že dolgo prisotna med ljudmi. V človeški zgodovini zavzema pomembno mesto. Smrt je nedeljiv del človeškega življenja, pravzaprav njegov najbolj posvečeni del, saj predstavlja njegov zaključek in prehod v neko novo kvaliteto. Človeška civilizacija je kultura in malikovanje razuma, ki snuje vedno nove misli in sega vedno više med zvezde. Toda vsi veliki produkti mišljenja in stvarjenja govorijo o smrti, ki je velika izpolnitev človeštva.

Vojaki pa smo veliki žreci smrti in vojska je velika religija smrti.

MORALNA AKCIJA ZA PRAGMATIČNE CILJE

Opomba uredništva

V četrti številki je po pomoti odpadel del članka Vanje Brišček z naslovom Moralna akcija za pragmatične cilje. Avtorici se za neljubo napako opravičujemo in zaključek teksta priobčamo v tej številki.

KLJUČI IN KLJUČAVNICE

Ljubezna sogovornika, zares se ne morem spomniti, da bi kdaj iskala kakšne ključe. Je treba imeti poseben ključ, če k besedi povabiš sogovornika, ki se ga zadeva tiče?

V DROBNO VEDENJE

Za intervju sem prosila organizatorja, referente in udeležence in to tiste, ki so imeli o srečanju tudi kritično (ne kritikastrsko) stališče — poleg Lina Veljaka (in ne Veljka) ter I. Kuvačiča tudi V. Cvjetičanina ter I. Prpiča (sociologa in politologa iz Zg. Univerze, t.j. Sveučilišča) — da vsi intervjuji niso bili realizirani, ni moja krivda.

To bi konec koncev lahko storil že RŠ, ko se je sklenil razkodočakati o tej temi. Še posebej, ker Tomaž in Miha (v intervjuju za RŠ) sama izjavljata, da sta šla na Komiže po »čisto privatistični« liniji in več ali manj v lastno zabavo (kar se je tudi pokazalo, saj pretiranega miselnega naprezanja pri vaju ni bilo zaznati). Kot vama je bil v lastno zabavo najbrž tudi intervju na RŠ nič lažjega kot postaviti sev položaj osleparjenega razočaranca in čakati, da nekdo končno že »zagotovi pogoje za enakopravno, tolerantno, demokratično diskusijo«.

INTERMEZZO, ZELO ZLOBEN

Pa ne na RŠ. Tam več ali manj zadostuje že beseda Velikega Mihe, da je pravica potešana. In če ji kakšen košček umanjka, se stvar zadela z minulim delom (kaj, Miha!).

P.S.

Ne morem si pomagati, da mi ne bi na misel prišla npr. znamenita letošnja oddaja o Tribuni, ko je bila vloga objektivnega razsodnika spet (kakšno naključje!) podeljena Mihi, pa čeprav je nakoval prenekatero, ki ni bila čisto v skladu z dejanskostjo. Morda bi znal pa kak Tribunaš bolj povzeti!

KRUTO:

Kdaj bo RŠ nehal personificirati »zgodovinsko resnico« v svojem ex odgovornem uredniku? (opomba je v moje vulgarno zadovoljstvo do skrajnosti osebna).

ODKAŠLJANJE

Malo se že dolgočasim, čisti vztrajnosti na ljubo bom nabrala še nekaj cvetk.

ZAMJATINIZEM

Kot opažam, imata neprijetne težave s spominom. Ne le da se ne spominjata bistroumnosti, ki sta jih izrekla pred nekaj meseci v intervjuju za RŠ (sta morda medtem opravila kako revizijo?) celo v tem vajinem tekstu se zapletata. Pa ne mislim pogrevati zadeve o novinarski korektnosti (to vama odpustim s tistim, saj vesta: Motiti se je svinjsko). Posežimo raje v problem »množinskega subjekta«, nad katerim izsaja na začetku. V desetem odsavku namreč že prav prizadevno tlačita vanj nepregledne množice monolitnih subjektov. No, če: biti »slovenski udeležene« pomeni — »strokovno in osebno« (nista našla nobene lepo zapečene primorske ribice?) zafustriran odhajati z nekega srečanja, potem vama odpustim, da sta mi odrekla nacionalno pripadnost. Žal pa poznam kar nekaj strumnih Slovencev in Slovenecv, ki Komiže niso zapuščali z vajinimi »čistorasnimi« občutki.

BESEDA O FANTAZMI

Naša polemika (pa tudi RŠ) se ne čutita dovolj ogrožena, da bi lahko odgovarjala s pravim žarom. Nič lažjega — lotita se reinterpretacije teksta, s katerim polemizirata.

(in ravno ta reinterpretacija je tista, ki jima (RŠ-u) tako zadrne možgane, da vsi skupaj ne zmorejo sproducirati kaj več kot fantazmatске izpeljave). Izjave »radikalizirata« (bi izraz »potvorita« zaklal vajino senzibilno dušo?) do točke, kjer ponori (če izpeljava kdaj pa kdaj obdeluje antinomije, nič hudega. To vse spada v čar dialektike), nakar se ustrašita svojega lastnega fantoma in začneta srdito udrihati po njem.

Poglejmo si na primer, kaj naredita z izjavo dr. Lina Veljaka, da je navajanje Althussera in Perry Andersona kot neobravnavana prešibak argument za diskreditiranje teoretičnega nivoja nekega srečanja. Nenadoma — po intervenciji, zadobi grozljive razsežnosti trditve, da hoče Veljak vse »drugače misleče spraviti v norišnico«. Zares genialna izpeljava; če nič drugega, izpričuje veliko mero domišljije. Ta se ne odreče niti zatrjevanja, kako si dr. Veljak prizadeva prepričati Althusserju in Andersonu, da bi »spregovorila«. Očitno nista naletela še na noben Veljakov tekst, kjer se ubada ravno s tema dvema avtorjema? Pa nič hudega — važen je princip.

O, pa jih imata še v rezervi, takih principov... Recimo ta, da nekoga uvrstiš v plejado zgodovinsko potrjenih negativcev socializma že naslednji hip pa ga obtožiš etiketiranja!

O MALEM SPODRSLJAJU

Izenačenje dr. Veljaka s socialističnim bavo—bavi in takoj nato obtožba, da so metode dr. Veljaka pravzaprav prevzeti mehanizmi Jugoslovanske samoupravne represije. Ts, ts...da ni to kakšno zlobno namigovanje?

Kako težko se je braniti, če te nihče ne napade, kajne? Pa pustimo te estetske nianse!

PROPRIA CAUSA

Vajin srdit boj za ohranitev »politične suverenosti« slovenskega prostora (geografskega, etičnega...?) je vse hvale vreden... ko bi le kdaj zaustavila strumen paradni korak in se s karavle zazrla tudi na »to stran«, v vajin ljubi prostor. Lahko bi rekli kakšno o »komoditeti in brezobzornosti«, pa saj ni vredno truda.

(Vidmarja pa odvezujem obljube, da se protestno vrže pod vlak; mislim, da to državo ne bi bistveno prizadelo).

ČISTO OSEBNO VPRAŠANJE

Po vseh teh težah o neinventivni, razočaravajuči, izpraznjeni teoretsko dialožski neproduktivni Komiži, z organizatorji so siromašni in udeleženci, ki so pravzaprav hermetično zaprt krog imbecilov, poleg tega še politično nevarnih ne le režimu, pač pa tudi vsej napredni oponentski sredini (le kje se skriva? Morda na Cavtatu?) saj s svojimi metodami le izzivajo represivno mašinerijo... vsem tem je torej prav sladko, kakso avtorja hitro zatrjevati, da sta pripravljena podpreti vsako pobudo za nadaljevanje viških srečanj (pa ne da bi podpisala kako peticijo?)

Za to bosta imela obilo priložnosti. Komiška srečanja so namreč (politično, če dovolita) prepovedana. Če se vama dozdeva da je »razcep«, tako očitno potrjen na »sestanku«, ki ste ga zahtevali »slovenski udeleženci«, kaj prispeval k temu, je to že kar osupljiv domet vajine bistroumnosti.

SKRATKA

Zahvaljujem se vsem sodelujočim za skrbno vsebinsko analizo mojega teksta (pozabila sta povedati, kaj sem mislila spikamina koncu stavkov), slavljenje metaforike in splošno skrb za napredek slovenske kulture. Ko bosta imela kaj več časa, pa obelodanita še kakšno svoje stališče in argumente zanj (če sta svoj »status kompetentnosti in enakopravnosti« že dosegla — saj za tem sta hlatala, če prav razumem?)

SLOVO

Ker sodim, da je s tem tekstom moj prispevek k Tribuninemu opusu zaključen jo zapuščam, z njo vred pa tudi polemiko.

Da pa ne bi s tem (po nemarnem) spet skopila kakega kolega oponenta, rade volje odstopim svoje ime in vse kar mu pritiče v nadaljnjo obdelavo.

vanja

RUDI ŠELIGO: ANA

VISOKA ŠOLA VERE

...era v avantgardno poslanstvo komunizma... predvojno jugoslovansko komunistko... osrčje že ostvarjene ideje — v pooktobrsko... Beseda, ki je meso postala. Vernica, se... v samem raju. Toda Anina usoda (če je... sploh mogoče govoriti o usodi?) je paradok... Spoznati mora, da je raj prekleto surov... so krvavo. Ideja, ki ji je sledila, postane moril... Ideja — potem ko je vzpostavljena, materia... — postane mehanizem, ki deluje vzvratno.

Ana hoče delovati hkrati kot člen mehanizma, a tudi kot subjekt (vsaj kot mati v odnosu do svojih dveh sinov). Ker hkratnost ni možna (ideja zahteva totalno predanost), ostaja vernica. A prvi dvom zahteva tudi že kazen. Če je načeta totalna privrženost subjekta, je načet tudi monolitni totalitarizem družbe in s tem monolitnost sistema samega. Ideja je tukaj namreč primarna. V imenu (interesu), te se je ideja sama sposobna obrniti v svoje nasprotje. In v imenu prav te »svete« ideje je Ana sprva pripravljena ovaditi stavca Andrušo, v imenu ideje sta ji odvzeta sinova, je aretirana tudi sama.

VISOKA ŠOLA TRPLJENJA

Po letu 1930 postane v SZ pravilo, da ljudje izhajajo. V eni od neštetihi čistki »izgine« tudi Ana. Ana na 24 in 48 uma zasliševanja, kjer se meč... telo in duh, da bi se zravnila ideja (vera). »gine« v eni od neštetihi mučnic oz. klavnic — v... Kazen je tukaj psihična in fizična. Tabo... je v rokah kriminalcev in ti so tisti, ki tukaj... predstavljajo oblast. Ko se država (čeprav komu... tična) znajde v dvomu, se opre na silo. Na bru... moč primitivizma. Ideja je namreč sveta in... izbira žrtev. Je samo stroj, ki sistematično, pre... dokončno uničuje.

3. VISOKA ŠOLA SPOZNAVJA

Neustavljiva sila ohranja Ano v taborišču. Ohranja jo tudi v polarni noči v tajgi s Friderikom Wallensteinom — do spoznanja. Večini to ni bilo dano. Njeno spoznanje je zlom njene prve vere in razprtost za drugo, ki pa ni dogma, ampak golo vedenje o nedorečenosti resnice. Je le spoznanje prekletega, živega boga, ki mu je sledila. Vedenje o neizogibnosti zgodovinskega človeka, a hkrati tudi vedenje o njegovem sizifovstvu. O dvopolarnosti ideje, ki človeka določa v tragičnost. In če Ana »odpušča v grozi«, če gre pri njej za nekakšno pomiritev, za razpiranje temu, kar je že nad idejo, Friderik Wallenstein ostaja anarhist, rušilec, ostaja v krogu (česar se sam tudi zaveda), ker se samo na ta način lahko potrjuje in je. V njem in njegovem nespravljivem koncu pa je zajet celoten evropski zgodovinski subjekt.

Tudi uprizoritev sama je nekakšen triptih. Vendar je očitno, da je režija Dušana Jovanovića s sodelavci: dramaturgom Markom Slodnjakom, kostumografko Doris Kristić in glasbenim upravljalcem Davorjem Roccom — tekst nadgradila. Tako je uprizoritev v prvi vrsti teater, ki se zaveda specifičnosti svojega medija. Nadgradnja teksta je najbolj izpostavljena v prizoru verižne arretacije v prvem delu, na koncu pa z obredno monumentalnostjo in simboliko.

Milena Zupančič — Ana je oblikovala vlogo z izrednim občutkom za najzahtevnejše variacije od dogmatske privrženke ideji do izbrisane, a zmagovite Ane na koncu. Miloš Batelino je s trdo-

to, ostrino, a tudi zlomom ustvaril disciplino utelešene ideje. Miodrag Krivokapić: izdelana, dobra igra od začetne dvoma do končnega zloma v vlogi. Radko Polič mogoče preveč rutinski in nedorečen. Izstopali so še: Jožef Ropoša, Draga Potočnjak in Olga Grad.

Uprizoritev Ane - dogodek, ki preseneti z izčiščenostjo, strogo selekcijo in disciplino, a hkrati šokira z eruptivno močjo režije, igre in seveda teksta samega.

Marinka Poštrak
Ilirska 2
Ljubljana

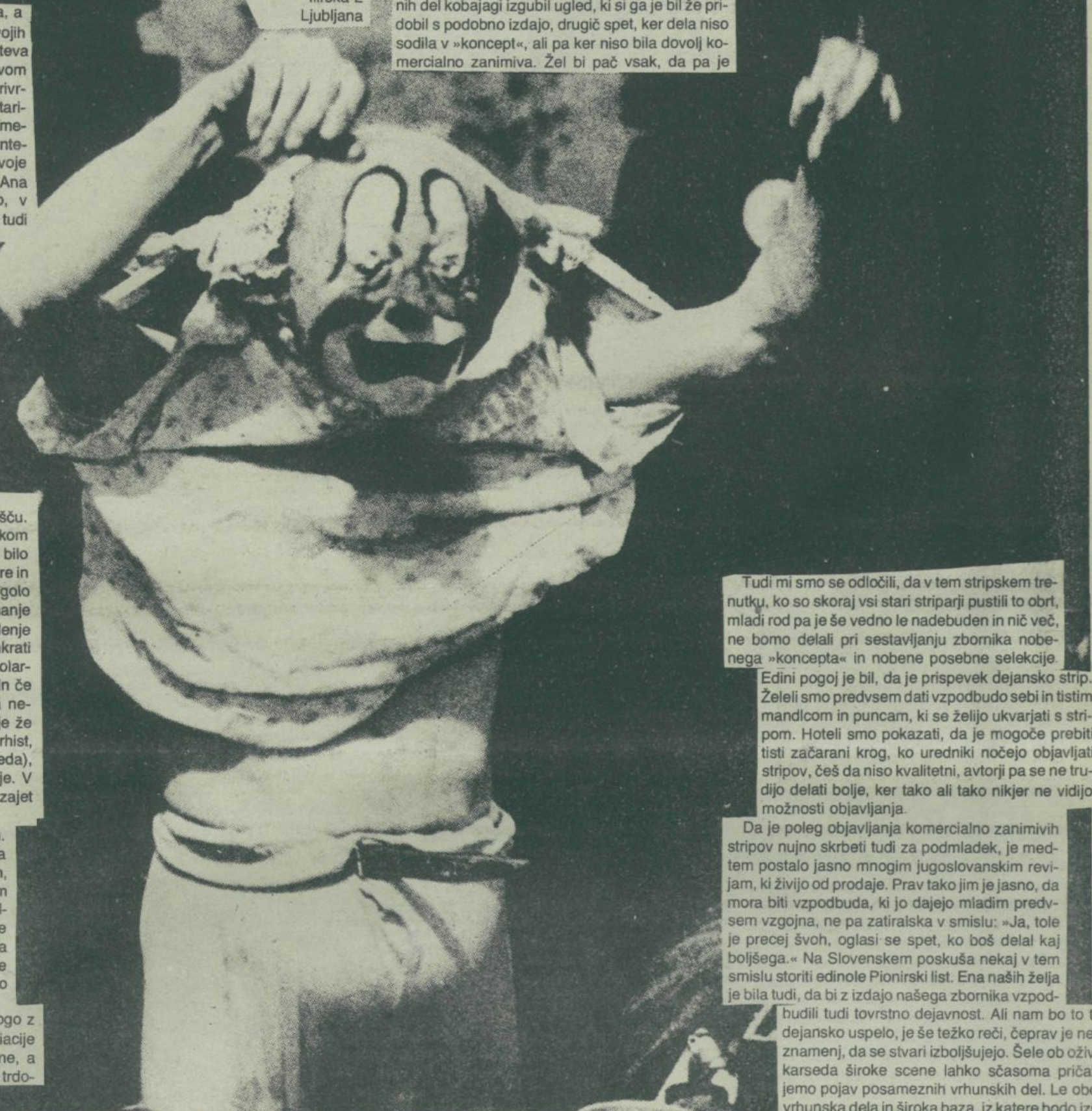
O STRIPU
IN STRUPU

Nekje med marcem in aprilom je luč sveta ugledal zbornik stripov skupine CAC, ki nosi naslov STRIP-STRUP. Zadeva je pravzaprav navdse skromna, glede na to, da ima za seboj že sorazmerno dolgo predzgodovino. Njeni začetki segajo tja v daljno leto 1978, v obdobje po slovitih

Magna Purgi Kostje Gatnika. Od tedaj so mnogi posamezniki v okviru raznih družb in organizacij poskušali spraviti na svet novo domačo knjigo stripov. Nobeden teh poskusov ni uspel, enkrat zato, ker bi izdajatelj zaradi slabe kvalitete zbranih del kobajagi izgubil ugled, ki si ga je bil že pridobil s podobno izdajo, drugič spet, ker dela niso sodila v »koncept«, ali pa ker niso bila dovolj komercialno zanimiva. Žel bi pač vsak, da pa je

treba pred tem še orati, sejati in podobne reči početi, tega se ni ljubilo vedeti nikomur. In tako se ni zgodilo skoraj nič.

Izjeme potrjujejo pravilo. Na Mladini so že v tistih davnih letih objavili skoraj vsako kolikor toliko prebavljivo zadevo, ki jim jo je kdo prinesel. Nam mandlom so dali vzpodbudo, možnost objavljjanja. Posledica tega je, da dandanašnji sodeluje z Mladino okrog petnajst striparjev, od katerih je nekaj prav obetajočih.

Tudi mi smo se odločili, da v tem stripskem trenutku, ko so skoraj vsi stari striparji pustili to obrt, mladi rod pa je še vedno le nadebuden in nič več, ne bomo delali pri sestavljanju zbornika nobenega »koncepta« in nobene posebne selekcije.

Edini pogoj je bil, da je prispevek dejansko strip. Želeli smo predvsem dati vzpodbudo sebi in tistim mandlom in puncam, ki se želijo ukvarjati s stripom. Hoteli smo pokazati, da je mogoče prebiti tisti začarani krog, ko uredniki nočejo objavljati stripov, češ da niso kvalitetni, avtorji pa se ne trudijo delati bolje, ker tako ali tako nikjer ne vidijo možnosti objavljjanja.

Da je poleg objavljjanja komercialno zanimivih stripov nujno skrbeti tudi za podmladek, je medtem postalo jasno mnogim jugoslovanskim revijam, ki živijo od prodaje. Prav tako jim je jasno, da mora biti vzpodbuda, ki jo dajejo mladim predvsem vzgojna, ne pa zatiralska v smislu: »Ja, tole je precej švih, oglašuje se spet, ko boš delal kaj boljšega.« Na Slovenskem poskuša nekaj v tem smislu storiti edinole Pionirski list. Ena naših želja je bila tudi, da bi z izdajo našega zbornika vzpod-

budili tudi tovrstno dejavnost. Ali nam bo to tudi dejansko uspelo, je še težko reči, čeprav je nekaj znamenj, da se stvari izboljšujejo. Šele ob oživitvi karseda široke scene lahko sčasoma pričakujemo pojav posameznih vrhunskih del. Le oboje, vrhunska dela in široka baza, iz katere bodo izšla, bodo porok, da ta dejavnost ne bo presahnila. Ravno Magna Purga je dokaz, da ena lastovka še ne prinese pomladi.

S tem zbornikom smo hoteli sprožiti pobudo za nadaljnjo dejavnost na področju stripa, niti najmanjšega namena pa nismo imeli dokazovati, da je strip umetnost, mu v tem okviru izbojevati »mesto, ki mu v družbi pripada« in podobno. Povsem gotovo je, da je strip ena od zvrsti ustvarjanja in zakaj tedaj posamezni izdelki ne bi mogli dose-gati tudi umetniške vrednosti? Vsakršne nadaljnje kolobocije okoli tega so slejkoprej izgubljanje časa. Za nas, ki se s tem ukvarjamo, je najpomembnejše, da predstavlja strip krasno sredstvo za posredovanje sporočil, razmišljanj in tako naprej. In bolj kot z debatiranjem o njem mu bomo pomagali, če ga bomo kot takega uporabljali, če ga bomo ustvarjali še naprej in vedno bolj!

Najzatorej z nekaj podatki o zborniku tole pisane zaključim. Kljub temu, da smo se obmili na nekaj naslovov, ki so bližje stripu, in da je v skupini poleg enega debitanta zbrana večina avtorjev naše generacije, ki bolj ali manj redno kje objavljamo, nas je bila pripravljena podpreti edinole občinska konferenca ZSMS Ljubljana — Bežigrad, ki je založila zbornik. V njem so svoje stripe objavili Boštjan Debelak, Branko Drekonja, Fatih Hodžić, Polona Kresal, Igor Ribič, Ivan Stanič in Bogomir Zupančič, za moje stripe pa je scenarij napisala Ina Šuklje. Izšel je v skromni nakladi 500 izvodov, ki jih je mogoče dobiti v galeriji ARS pri Šuštarškem mostu, v kiosku na Kersnikovi, na OK ZSMS Ljubljana — Bežigrad in zgolj z golo srečo morda še kje.

Sašo Jankovič

KULTURNI DAN NA FF — 22. 5. 1984

»Resnica je onstran vsakega usmiljenja«

Kjub težkim, volnenim časom nekateri še vedno brcajo... Če se bo zbralo dovolj različno mislečih osebkov, se nam mogoče obeta kulturni dan kot preboj iz vnaprej pripravljenih sentimentalnih sterilnosti.

Modri možje, katerih resnica se zgodovinsko ni nikoli postavljala pod lupo, so pod krinko čistosti in moralne neoporečnosti povprečnega študentka bili prisiljeni prizorišče preseliti iz akademskega hrama pravilno mislečih v getizirano okolje Kersnikove 4 (kapelica)

Govori se, da so lansko predkatakizmično pomlad nekateri neidentificirani mladci v navalu neizživete libidozne energije s fekalijami umazali nosvečene stene moškega WCja. Oj, ta ničvredna mladina brez herojskega zgodovinskega spopada je kriva za tisto, kar se je zgodilo in kar se še tegne slejkoprej zavoziti!!!

Usoda je pač vedno, kot po naključju, močnejša od malih ljudi. Znašli smo se na ulici — posvečenem svetišču vseh revolucij, kjer se dobro in zlo sprehajata v fascinantnem ritualu. Prišli smo do tiste bogaboječe točke v luči katere, je status študiražoče perspektive, pokazal ves lišp bio-psiho-socialne ogroženosti. Tako gre to, na nož in nič drugače!

Pretresljivo pri celotni zadevi je samo to, da se le peščica nevrotikov zaveda, kakšna je iracionalna fantazma raja tukaj in zdaj... Slovenski razumnik je neuničljiv, nam govori zgodovina, upanje je hrana hrepenenja — treba je kričati, pa naj se zgodi karkoli... Kajne da je pri epohalno pomembnih zadevah patetika nujno pomembna, saj proslavljamo mesec mladosti, sreče, blagostanja, svetlih perspektiv in hudičvedikajše.

Sprijaznimo se z usodo, dajmo hrano infantilnemu narcisizmu, z nasmeškom pojdemo HOP V KATAKLIZMO!

Stvar bomo poskušali premakniti z mrtve točke ob 10. uri (torek) na stopnišču pred ff (uvodnik je zaenkrat še skrivnost) Nato se bo povorka preselila na Šuštarški most, kjer se bo ob 13. uri začel odprt literarni happening »Resnica je onstran vsakega usmiljenja«. Hkrati bodo alternativna gledališča poskušala zbuditi mimoidoče (Kugla glumišče, Ana Monroe...)

Ranjivost kot odprtost za drugačno, kot edina možnost preboja iz igre videza, bo nadaljevala svoj mrtvopis na Kersnikovi 4 od 4. ure vse tja do polnoči...

Naj živi umetnost kot odrešujoča psihoterapija, NAJ ŽIVI!!!!

ROCK
PRIMORSKA '84

Organizatorja letošnje prireditve Rock Primorska, OK ZSMS Nova Gorica in Glasbena mladina Nova Gorica, sporočata, da bo prireditev nekala od zgodnjih popoldanskih ur do poznih nočnih ur v **soboto, 26. maja 1984** (če bo dež 22. junija 1984).

Nedokončna lista nastopajočih je taka MARTIN KRAPAN (Ljubljana), GALERIJA (Nova Gorica), KANNABIS (Ljubljana), JANI KOVAČIČ (Ljubljana), KLINIKA ZA CINIKE (Ljubljana), TUAREG (Postojna), ČRNA GRADNJA (Postojna), DELIRIUM (Koper), DEZERT (Gorica—Italija), COUNTRY KEČAP (Maribor), PERONOSPORA (Nova Gorica), PRIMOŽ IN NJEGOV BEND (Brežice), NOVELL VAGUE (Gorica—Italija), FLY (Gorica—Italija), DINAMITI (Nova Gorica), ARARAD (Gorica—Italija).

Možne so še spremembe! Vsi prizadeti (prijavljeni) bodo še vedno lahko vključeni, odvisno od časovnega »razpona« prireditve. Rock Primorska '84 bo v avditoriju hotela Argonavti.

UMETNOST —

Pogovor z Ljubišo MILIĆEM, študentom slikarstva 4. letnika na Akademiji za likovno umetnost pri profesorju Gustavu Gnamušu (rojen l. 1959 v Novi Gradiški)

Kaj je zate umetnost?

Umetnost je strašna stvar. Umetnost jebe tebe, toda ti si vseeno na njej. Umetnost je način življenja. Najboljša slika nastane takrat, ko nenadoma prekinem spolno občevanje z žensko in izvedem orgazem s čopičem in barvami v novo sliko. Umetnost izhaja iz mod, torej ženska ne more biti umetnik!

Opazim lahko viden vpliv Barda lucundusa nate, vsaj na risbi iz cikla PRAPROTNA GOSPA (po poeziji Lilljane Potisk, študentke primerjalne književnosti)!

Priznavam vpliv akademske (izdrkane) risbe. Zelo mi je všeč beograjska akademska risba. Priznavam Barda lucundusa, vendar samo kot svojega nezakonskega sina v risanju, s čimer ne negiram, da sem v slikarsko-rodbinskih zvezah s svojim pradedom Leonardom da Vincijem.

Ne počutim se sposobnega likovnokritično opredeliti tvojega slikarstva v evropskem prostoru in času. Kam uvrščáš ti sam svojo perorisbo ROJSTVO AFRODITINEGA SINA?

Širše v nadrealizmu, ki je v določenem smislu nadaljevanje dadaizma, velikega preobrata v likovni umetnosti, ki je negiral tradicionalno logiko umetniškega ustvarjanja. Nadrealizem je sprejel impulze znanosti, ki je v začetku XX. stoletja odkrila mnoge neoreiskane globine človekovega duha. Tudi slikar Max Ernst v svojem traktatu o

TO SEM JAZ

nadrealističnem slikarstvu pravi, da nobeno upravljanje z mišljenjem, razumom, okusom in voljo ne vpliva na nastajanje absolutno nadrealističnega dela. Posebno pomembnost v delih nadrealistov imajo sanje. Rojstvo Afroditega sina je tehnološko daljnji odmev Georgesa Seurata, katerega pogled na svet me ne zanima več, zanima me psihološko stanje slikanja od Van Gogha do Seurata, ki se blago nasmehne Soutinu, Daliju, Modiglianiju, le-ti pa ne želijo v svojih halucinacijah zaostajati za Hieronimusom Boschom. Torej jaz zelo ljubim halucinacije Boscha, Ernesta, de Chirica, Miroja, Massona, Tanguija, Magritta...

Kaj se sploh čutiš dolžnega dajati kozmosu?

Vsako jutro, ko vstanem, se čutim dolžnega oddolžiti zraku, ki ga diham, a kozmosu napraviti eno veliko oko, ki bo naprednejše od sedanjega očesa, in ne bo več nepoznana pika v današnjem prostoru, ki ga omejuje, temveč bo pričevanje proti teoriji prostitucije slike.

Vloga ženske v tvoji umetnosti?

Ljubim vse ženske tega sveta, posebej prijateljave. Nam moškim bi bilo zelo monotono živeti brez njih. Če skočim na Shakespeara — »Slabost, ime ti je ženska« — bi lahko govorili o njeni pozitivni vlogi. Ljubiti žensko, to je duhovno garanje, katerega posledice so posamezni dragoceni vzpodbudni impulzi za garanje v slikarstvu.

Ali imaš dovolj osnovnega slikarsko-tehnološkega znanja?

Menja se iz ure v uro, razvija se in stagnira.

Pogovarjal se je Pavel B.

Poleg Reichovih kontroverz, ki jih je odlično postavil že S. Žižek v predgovoru k tej edini slovenski izdaji freudovsko — marksističnih tekstov, se bom ustavil ob eni sami; fundamentu Reichove psihoanalize.

Bistvo psihoanalize, kakršno je videl Reich, je teorija libida. »Nosilni del psihoanalitične teorije je njen nauk o gonu in najbolje fundirani del te-tega je teorija libida, nauk o dinamiki seksualnega gona... z libidom razume Freud energijo seksualnega gona.« (W. Reich: Sexpol; KRT 14; str. 27) piše Reich v svojem Dialektičnem materializmu in psihoanalizi, prvem poskusu združitve Marxa in Freuda. Kljub sklicevanju kot argumentaciji pa je omenjena teorija njegova lastna inovacija. Reich je sprejel teorijo libida in odkril v njej

vizem telesa in kot tak občasnno izbruhne (kot je npr. v Reichovskem orgazmu), medtem ko je psihična postavka izolirana od telesa dozdevno jalova. Jalov, celo reakcionaren, pa je tudi izbruh telesnega, ločen od psihičnega; in zaradi tega je, kot je Reich dobro vedel, revolucija propadla.

Reichu je libido energija telesa. To je nepogrešljiva premisa za teorijo o človeku. Energija ni le somatična, ampak je tudi identična z družbo, ki jo oblikuje na boljše ali slabše. Je telesna in istočasno identična z družbenim.

Represija, ki jo producira družba, ni le preprosto psihološki fenomen, temveč kot tokrat Reich pravilno sklepa, simbolični sistem idej. Sistem vpliva na telo, ga oblikuje preko pravil, ki jih ponotranji, kajti telo, kakršno je, psihično telo, je sim-

zase. »Jezik kot zavest izhaja le iz potrebe, nujnosti povezave z drugimi ljudmi« (Nemška ideologija).

Človek je, kot je zapisal Freud, »polimorfno perverzen«, iščoč ugodja iz vseh svojih organov. Človek je naravno najbolj erotično bitje. Hipererotičnost sama pa ni v antagonizmu s kulturo, temveč je celo izvor kulture. Izvora kulture je Freud odkril v libidinalni organizaciji odrasčajočega otroka, v infantilni seksualnosti. Če organizmu vlada »lustprinzip«, je kultura nemogoča, ker bi bila energija ustvarjanja kulture nebrzdana. Kultura je produkt represije in procesa odrasčanja.

Za Reicha je problem bolj zapleten. Levi freudovec, ki verjame v možnost nerepresivne kulture, kulture, v kateri instinkti nimajo odpovedi, ki,

APENDIKS H KRITIKI WILHELMA REICHA

(ob izidu W. Reich: SEXPOL; KRT 14)

radikalno implikacijo na družbeno teorijo in prakso. Kot pravi H. Marcuse nekeje v svojem delu Eros in civilizacija, njeno veliko moč v afirmaciji in negaciji.

Sama teorija libida je v nasprotju s samo seboj in svojo navidezno eksplozivnostjo. Od Freudovih zgodnjih formulacij do poznih metafizičnih spekulacij teorija libida počiva na mehanizmih »napetosti in opustitve«. Cilj libida je, kot piše Freud, premeščanje akumulirane napetosti. Mehanizem opustitve, ki ga sprejema Reich je mehanizem orgazma, ki je dejansko telesni mehanizem.

Samo Vestino svetišče psihoanalize je analiza govornice (in sanj), t.j. analiza simbolov, in Freud insistira na »popolni istovetnosti med značilnostmi, ki poudarjajo delovanje sanj in tistimi psihičnimi aktivnostmi, ki se kažejo v nevrotičnih simptomih.« V svojem velikem delu Analiza karakterja, Reich nikjer ne omenja sanj, opuščaja pa tudi sam pojem nezavednega. Tu se pokaže njegov izstop iz polja psihoanalize. Medtem ko gradi na libidu, Reich definitivno zavrača nezavedno. Ne zanika samo psihoanalize, ampak psihologijo sploh, kar ga pripelje v neprebavljiv materializem.

Klinično je Freudu bistvo organskega procesa to, da obnovimo zgodnejši položaj stvari, da se uveljavi status quo ante. To pa je organski proces,

ki si ga Reich izbere za svojo teorijo — lastnost organskega procesa, ki ima somatičen karakter s svojim terminusom v telesni sprostitvi. To mu je somatična srčika nevroze, ki se razvije iz libida in katere se »talking cure« ne more dotakniti v svoji interpretaciji nezavednega.

Toda medtem ko je somatični proces pri Freudu trdovratno konzervativen, vsebujejo nezavedno, izvor sanj in nevrotični simptomi prihodnost. Metaforično lahko to potrdimo s Freudovim stavkom, da nas sanje s slikanjem izpolnjenih želja vodijo v prihodnost. Zakaj Reich, ki je odkril objektivno revolucionarnost psihoanalize privzema somatično teorijo, ki je konzervativna in zavrne neko drugo — teorijo nezavednega, ki pa je radikalna? Mogoče se odgovor skriva v dialektiki meščanske družbe, kjer je uveljavljen konzervati-

bolni sistem. To je glavna premisa Analize karakterja, čeprav potlačena. Podmena analize sanj, nezavednega psihoanalize sploh je zgoraj omenjeno simbolno telo — telo, ki misli, sanja in je družbeno oblikovano, ki ga ni oblikoval svet od zunaj, ampak od znotraj oblikuje svet. Sanje, kot je pisal C. G. Jung so kolektivne in nezavedna podlaga določenim oblikam enega, so kolektivna nezavednost (surrealisti so bili zatorej prvi freudomarksisti — sanje posameznika utelešajo totalnost in njegovo prihodnost).

Dejansko, kot je trdil Marx, zavest ne razločuje človeka od živali, ampak kultura, kar se pravi v nekem smislu nezavedno; kulturo lahko opredelimo kot produkt telesa, ki sanja in fantazira. Telo, ki sanja, je simbolično telo, simbolično telo pa je družbeno in le kot simbolično je lahko družbeno (somatičen proces kot tak nam ne da družbe, ne dobre ne slabe). Le človeško telo je resnično komunikativno. Živalska komunikativnost izhaja iz živalskega zavednega za razliko od človeškega, ki izhaja iz nezavednega.

Človek producira kulturo in producira svoje življenje skozi kulturo in obenem producira svoje življenje v družbi. Od tod jezik, simbolizem, v katerem, kot piše Marx, človek eksistira tudi za druge ljudi in iz istega razloga eksistira prav tako tudi

na kratko, verjame v enotnost kulture in narave, s tem zabiše izvor kulture kot represije predgenitalnosti. In tukaj je, mislim, odločilna točka, kjer se Reich loči od Freuda. Novost Reichove teorije ni bila toliko teorija orgazma, za katero smo rekli, da je bila privzeta od Freudovih zgodnjih formulacij kot striktna ločitev genitalne od predgenitalne seksualnosti; se pravi odklonitev infantilne seksualnosti kot Freudovo veliko odkritje. V delu Funkcija orgazma W. Reich pravi, da je bil ta prelom nujen za neodvisno razvijanje spolne ekonomije, da je s samim principom napetosti in opustitve povezan princip genitalnosti.

Na istem mestu tudi pravi, da osvoboditev od seksualne napetosti zahteva genitalno seksualno zadovoljitev, predgenitalnost ne more zadovoljiti orgazma. Nobena kultura, represivna ali kaka drugačna, ne more biti vzpostavljena na seksualnosti kot takšni, ampak na genitalnosti, ki opusti spolno energijo. Tukaj pa je še sama kultura. Zaradi tega moramo najti korenine kulture v predgenitalni fazi.

Ironično je, da je Reich, politično najbolj radikalen Freudov učenec, ko je reduciral predgenitalnost na orgazmično teorijo genitalne primarnosti, tako zgodaj, 1923, zavrgel najbolj radikalni aspekt Freudove misli. Tisto, kar grozi obstoju čemu redu ni genitalna seksualnost, ki se razvija vsemu navkljub, ampak spolni individuum.

Tisto, kar grozi ustaljenemu redu, ni genitalna seksualnost per se, ampak, kot je napisal Freud, eros, katerega genitalnot je le ena izmed funkcij. Genitalnost je normalna ali abnormalna funkcija celotnega organizma. Ključ Reichove teorije je bil napraviti orgazem možen, obnoviti orgastično potenco. Orgastična potenca je interpersonalna in je odvisna od določenih družbeno ekonomskih pogojev. Pomembna je enakost spolov in osvoboditev od mezdnege dela...

Celotnost Reichove teorije ekonomizirane seksualnosti lahko spoznamo v delu Masovna psihologija fašizma. Tukaj Reich pokaže, kako »tesnoba užitka«, ki je korenina orgastične potence, postane zgodovinska sila; kako fašizem »izhaja iz nezadovoljlitve orgastičnih zahtev«, ki, ker ne morejo biti zadovoljne direktno, naravno vodijo v sadizem in potrebo po avtoriteti. To je razlaga, zakaj množice, ki imajo objektivne pogoje za zmago družbene demokracije, posežejo po subjektivnem, ideološkem interesu v reakciji, zatiranju samih sebe. To je iracionalnost množic, ki so zmedle komunistične partije po vsej Evropi.

Tako je »struktura fašizma« samo organiziran politični izraz povprečnega človeškega karakterja. Je izraz njegove »biopatične narave«, ki se je razvijala skozi »nekaj tisoč let patriarhalnosti«. Patriarhalna družina je seksualno represivna; represivna nad vsem spolnim življenjem članov. Toda kot je Reich vedel, je patriarhalna družina pred svojo seksualno represivnostjo ekonomska enota. To je glavna opora sistema privatne lastnine. »Ekonomizem« socialnih procesov, navkljub svojememu marksizmu, Reich usmeri v orgazmičnost... Potem ko je bil izključen iz KPD in mednarodne psihoanalitične organizacije, ujet v kontradiktornosti lastnih predpostavk in teorij, ni njegova dejavnost v ZDA nič več kot zgolj logična posledica.

S. Tyson

Tristo črnih funkcionarjev kakšni udarci z vseh strani padajo po men ne občutim jih več utrjen se smejem ko padam grenek kisu smeh histeričen ni pa nikol

Eden se fino norca dela z nas čeprav so težki časi

V službo bi moral it pokesat se za grehe s športom se ukvarjat in v vojsko za domovino z glavo nazaj da bom bolj zrel ratau zdey nimam izkušenj predobr mi gre poročit se moram otroke met da bom imel sploh kakšno odgovornost vidt morm življenje ni tko lahko

Eden se fino norca dela z nas tega vi ne dojamete tega tudi oni ne dojamajo.

tega tud jest ne dojamem

Če verjamate besedam verjemite tudi krvnikom

Takrat ko se je na moj ukaz ustrelilo sto mladozobih oficirjev sem spoznala da sem oblast

Ko stopam z balkona in se množica noče razkropiti zagrozim da bom ugasnila še en čik v njenem presenečenem gobcu

(desna)

Iniciativni odbor za ustanovitev
KNJIŽEVNE MLADINE SLOVENIJE
RAZPISUJE

NATEČAJ
ZA KNJIŽEVNO DELO

Pogoji razpisa so naslednji:

— književno delo (poezija, proza, dramatika ali esejistika) naj bo predloženo v tipkopisu v treh izvodih

— avtor naj tipkopisu priloži polno ime in priimek, naslov ter kratko biografijo in seznam dose-
danih objav

— natečaj je namenjen mlajšim avtorjem, na njem pa lahko sodelujejo tudi avtorji, ki so že izdali samostojne knjige

— delo je potrebno poslati na naslov: RK ZSMS, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, s pripisom Za Književno mladino, najkasneje do 20. maja 1984.

Iz del, prispelih na natečaj, bodo predvidoma tri (vsaj en prvenec) izbrana za knjižni natis v letu 1985. Podrobnosti o honorarjih, izbirnem postopku itd. so zapisane v pravilniku o izdajanju in urejanju knjižne zbirke Književne mladine Slovenije, ki je na voljo na RK ZSMS. Z izbranimi avtorji bo Iniciativni odbor stopil v stik najkasneje meseca septembra.

GOLO STOLETJE (ideološki plakat)

Zlo nitke zbira
za dan Sibirski slednji
prestopajo v korak
na Smrt - -
Mati sveta
zdvajaj že prekleta,
Bog pa ni
da zveličal bi...
v nasladah svinjskih
sto po sto
krvave kamne ližemo
in Goli otok gol goli

P. S. Posvečeno vsem tistim,
ki nikoli niso zvedeli
za kaj je šlo!

SREČANJE

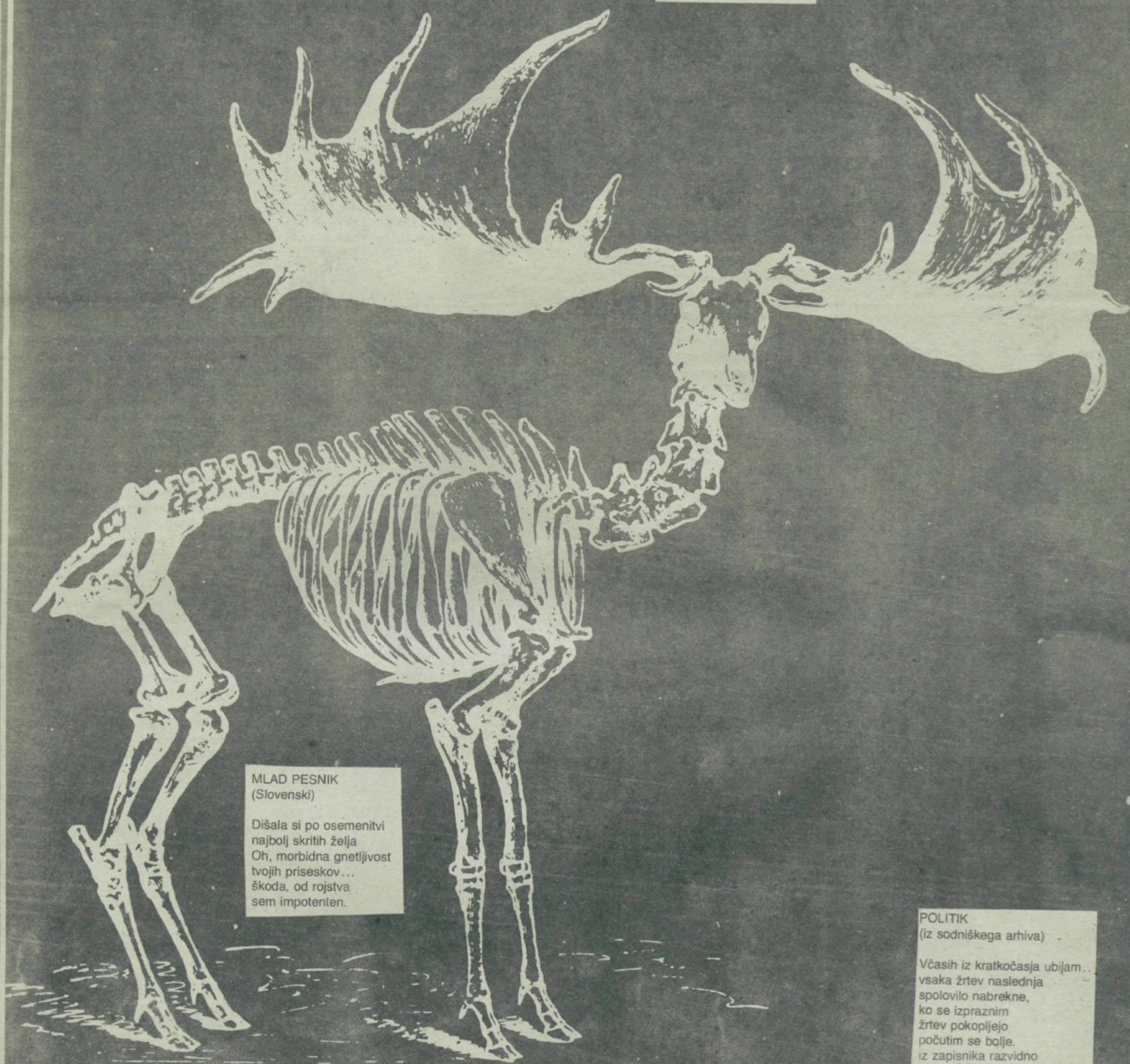
prepoved koitiranja
na javnem prostoru
ne moti ekshibicionista
da mirno pofuka
mimoidočega meščana

ZAJTRK

Zgodaj zjutraj
vstane mati
časopis razgrne
zvedet mora
KDO JE UMRL
kdo je umrl
oznani Mati
»bodi srečen—nisi trd
srečen bodi—trd nisi
trd nisi—bodi srečen
nisi trd — srečen bodi«

bodi—nisi?? srečen—trd??

...molče oprezuj za stegnjenjem družga!

MLAD PESNIK
(Slovenski)

Dišala si po osemenitvi
najbolj skritih želja
Oh, morbidna gnetljivost
tvojih priseskov...
škoda, od rojstva
sem impotenten.

POLITIK
(iz sodniškega arhiva)

Včasih iz kratkočasje ubijam...
vsaka žrtev naslednja
spolovilo nabrekne,
ko se izpraznim
žrtev pokopljejo
počutim se bolje.
iz zapisnika razvidno
nekaj o NEKROFILJI
ne vem
kaj to pomeni

SEBASTIAN ŠENTFLORJAN